

Små producenters ställning i valfrihetsmodellen

Små företag och organisationer har goda förutsättningar att vara producenter för tjänster som betalas med kundsedel och tjänster som betalas enligt en personlig budget. Även om social- och hälsocentralerna har ett omfattande utbud av tjänster kan små företag producera tjänster för en social- och hälsocentral genom samarbetsavtal eller ett gemensamt företag.

Med tanke på ställningen för medelstora, små och mikroföretag samt organisationer är det betydande att servicesedel och personlig budget används i stor omfattning i valfrihetsmodellen. Social- och hälsocentralen har skyldighet att ge kunden en kundsedel för självständiga delprestationer. Kortvarig hemtjänst och hemvård är typiska tjänster där social- och hälsocentralen ger en kundsedel.

Det penningflöde som den personliga budgeten omfattar bedöms uppgå till cirka 1,4 miljarder euro och det som kundsedlarna omfattar till cirka 1,6 miljarder euro per år.

Målet för användningen av kundsedlar är betydligt större än den nuvarande användningen av kundsedlar. Staten kan dessutom i samband med styrningen av landskapen ställa upp mål för en tillräckligt omfattande användning av kundsedeln för att stärka små och medelstora företags ställning och öka konkurrensen.

Dessutom kan social- och hälsocentraler och landskapets affärsverk komplettera sin egen

tjänsteproduktion genom att köpa social- och hälsotjänster från små och mikroföretag genom konkurrensutsättning eller som direkt upphandling. Enligt valfrihetslagen kan en social- och hälsocentral anskaffa 40 procent av sin verksamhet från andra företag. Detta öppnar möjligheter för effektivt fungerande små och medelstora företag.

Små företag kan även erbjuda olika slags stödtjänster, såsom städning och mathållning.

Producenter kan inrätta social- och hälsocentraler tillsammans

I valfrihetslagen finns bestämmelser om en modell som baserar sig på en sammanslutning av producenter. Flera små företag kan även bilda ett andelslag som fungerar som social- och hälsocentral. En sammanslutning och ett andelslag utvidgar små företags möjligheter att vara en social- och hälsocentralproducent.

Även de pågående valfrihetsförsöken har visat att mindre företag har förutsättningar att vara social- och hälsocentralproducenter.

En aktör som uppfyller kraven godkänns automatiskt som producent

Kunden väljer den social- och hälsocentral och tandklinik som han eller hon önskar samt producenter av kundsedeltjänster och av tjänster enligt personlig budget. Landskapet konkurrensutsätter inte dessa tjänsteproducenter, utan alla aktörer som finns i registret över tjänsteproducenter och uppfyller

de villkor som landskapet fastställt godkänns som producenter. Detta kan för sin del bedömas underlätta ställningen för små företag och yrkesutövare.

Krav som gäller tjänsteproducenter garanterar kvaliteten

Förhållandevis hårda krav har ställts på social- och hälsocentralproducenterna. Detta är motiverat med tanke på klient- och patientsäkerheten och tjänsteintegrationen. Producenten ska ha ett tillräckligt antal egna yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och de ansvariga personerna ska vara anställda hos producenten.

Kraven säkerställer att en omfattande valfrihetsmodell är samhällsligt godtagbar och följer de grundläggande sociala rättigheterna enligt grundlagen samt bestämmelserna om offentliga förvaltningsuppgifter som anförtros andra än myndigheter.

Det är viktigt med tillräcklig tillgång på socialservice och yrkesutbildade personer inom socialvården med tanke på tjänsteintegrationen.

Producenterna förutsätts ha tillräcklig ekonomisk stabilitet. Det är motiverat att i samband med reformens genomförande undersöka möjligheten att skapa ett säkerhets- och återförsäkringssystem för de mindre företagen för att hjälpa dem att komma in på marknaden.

Landskapet har dessutom möjlighet att fastställa de krav som gäller producenter. Genom kraven kan landskapet främja små och medelstora företags inträde på marknaden.

Ändringar i kapitationsersättningen underlättar små företags ställning

Landskapet betalar en tillräckligt stor kapitationsersättning till producenterna som stöder kostnadshandlingen. Kapitationsersättningen beaktar den risk som är förknippad med kunden eller en tämligen exakt kundgrupp. Då överförs en väsentlig del av ansvaret för kundrisken till det landskap som är finansiär, vilket underlättar små och medelstora företags ställning.

Man vill säkerställa att marknaden fungerar väl

I utkastet till proposition av arbets- och näringsministeriets arbetsgrupp föreslås att det till konkurrenslagen fogas en temporär bestämmelse om tillsyn över företagsförvärv som gäller företagsarrangemang inom social- och hälsosektorn.

Enligt bestämmelsen ska nästan alla företagsförvärv temporärt anmälas till Konkurrens- och konsumentverket, men tröskeln för att ingripa i fråga om tillsynen över företagsförvärv förblir oförändrad. Målet med förslaget är att säkerställa att marknaden fungerar väl och att kundernas valfrihet förverkligas genom att hålla tillbaka en centralisering av social- och hälsosektorn innan social- och hälsovårdsreformen träder i kraft fullständigt.

Arbetsgruppen ska utvärdera behovet av en permanent bestämmelse om tillsyn över företagsförvärv som gäller social- och hälsovårdsområdet. Dessutom utvärderas behovet av en bestämmelse som gäller aktörernas förfaranden inom social- och hälsovårdsområdet. Bestämmelsen skulle stärka de små företagens ställning.

Mer information:

Tuomas Pöysti, projektchef,
understatssekreterare, social- och
hälsovårdsministeriet och finansministeriet, tfn
0295 163 012

Outi Antila, överdirektör, social- och
hälsovårdsministeriet, tfn 0295 163 164

Kirsi Varhila, överdirektör, social- och
hälsovårdsministeriet, tfn 0295 163 338

